

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De iure iurando

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

Qontingit. plati. canonicos rectores et officiales lo-
coz qui iurant statuta et consuetudines loci vel ec-
clesie seruare pteptu talis iuramenti no obligat ut
ad illicita impossibilia vel obuiantia ecclesiastice liberta-
ti. si nec ad ea debet intentio sua referri.

Consuetudines ad hoc. s. e. clericus.

Accedunt in quo
accessu antiquas ec-
clesie consuetudines
seruare debent. vt
s. de pben dilecto.
Recipiendis ad
hoc vocari debent
absentes. s. de pbe.
cu in ecclia. nisi con-
suetudo esset in con-
trarium. vt ibi.

Cuiuslibet. que
muroz ambitu ter-
minantur. s. de sen-
ex. si ciuitas.

Platibus. qui
gladio vtuntur ad
malefactorz vindi-
ctam et laudem bono-
rum. s. homie. postu-
lasti. de ma. et obe-
solite. et tunc mini-
ster est dei. vt. xxij.
q. v. miles. et. c. se-
quentibus.

Clausula. i. s. erat
morbus. et si iurat
solu seruare statuta
edita ad edenda sa-
crameto no tenetur
vt. s. e. ti. c. penul.

Libertati. et ideo
statutarij excoicati
sunt si. s. duos menses
ea de statutis deleri
no fecerint vt. qui
tales consuetudines vt
statuta suari faciunt
vt. s. de sen. ex. no-
uerint. ad. s. de im-
mu. ec. c. iij. iij. q. v.

Vinculum. s. e.
qnto. xxij. q. iij. in-
ter cerera. ad hoc. s.
de re. iur. in malis.
et non est obligas
toriu. s. de appella-
tionibus. s. s. d. ap-
ad nram. et. c. cu spe-
ciali.

Obsistere. ad. s. s.
e. li. de offi. c. i. s. s.
sepul. c. i. cum fi.

Intentione. dicitur ergo iuramentum illicitum ex a-
nimo. sic et sententia excommunicationis. s. s. de sen. ex. per-
tuas. et. c. sacro. vbi de hoc. xi. q. iij. s. cum ergo.
Impossibilia. ad. s. nullus p se obligare. s. pac. c. vi.

De iure iurando.

Qontingit in non-
nullis ecclesijs de
eaz consuetudine obseruari
q ipaz plati cuz pmo ad
ecclesias ipas accedunt vt
cu de recipiendis ibide no
uis canonicis agit nec plati
admittunt nec cano-
nici alie recipiunt in ipis ni-
si iurent statuta et consue-
tudines ipaz eccliaz scpt
ta et no scpta inuolabilite
obseruare. **I**nter laycos ec-
im multis ciuitatibus ca-
stris et terris in suis ptati-
bus rectoribz vel officiali-
bus assumendis consuetudis
moribz irrepit qd ptates
rectores et officiales hmoi
ad ptarias rectorias et offi-
cia eadez n pus suaturos
se statuta ipoz locorum
clausula iurauerint nullate-
nus admittant. **Q**uia
ho i statutis et consuetudi-
bus supdictis interd aliq
repiunt illicita seu impossi-
bilia obuiantia ecclesiastice
libtati ne sub tali gnalita-
te iuradi sic iurantibus pec-
cadi occasio pbeat cuz iu-
ramentu no fuerit vt essz
imqtatis vinculu institu-
tu. hac gnali ostoe aiaruz
piculis obfiste cupientes
pcipimus a qbuscuqz scie-
tibz otineri in pdictis con-
suetudinibus et statutis il-

de obi. appo. c. vi. ff. de re. iur. impossibilium. s. de re. iur.
nemo p. et mtelligo impossibilia de iure vel de facto. vt
dixi in pdicta regula. nemo potest. **M**aiestatis. qz
peius e offendere q tpalem. vt. s. de he. s. gētis. et. s. de
immu. ec. clericis. C. de hēti. manicheos.

Declaramus. declaratio igit antiqui iuris est. et hoc

licita impossibilia vel lib-
tati ecclesiastice obuiantia iu-
rameta hmoi aliqteno no
pstrari et talia iurameta ea
intentione facienda vel fa-
cta vt etiam illicita vel im-
possibilia seu ecclesiastice
libertati obuiantia obser-
uent. Cuietia sub tali inte-
tione pstrari no possint abs-
qz dina maiestatis offesa
decernimus in hmoi illici-
tis impossibilibus seu liber-
tati ecclesiastice obuianti-
bus no obseruanda qn poti-
p aniaz salute si s. forma
pdicta vel filii aliqs igno-
rantes pdicta illicita seu im-
possibilia vel libertati ec-
clesiastice obuiantia iura-
re otigerit ad obseruanda
dntaxat licita et possibilia
no obuiantia libtati ecclesi-
astice iurantiuz referri de-
bet intentio. **D**eclaram-
qz iurameta sub huiusmo-
di generalitate qualiter-
cuqz et sub qualicuzqz ver-
boz forma pstrata vel pre-
standa ad licita possibilia
et libertati ecclesiastice n
obuiantia tm extendi ip-
sosz iurantes ad alia per
prestatione iuramenti hu-
iusmodi non teneri.

Item facius. viij.
Item mulieres q ali-
enat oibz dotiu et donatio-
nu p nuptias osentiunt

ius no. b. s. s. hns q
fi. a. ma. p. ca. c. i. in
glo. vl. et host. e. c.
mglo. pnt. vñ dar-
bat ibi ofiliu host.
q iuras sic diceret
iuro seruare statuta
consuetudines iustas
possibiles et bones-
tas que de facto et
de iure suari potes-
rūt. Et multiplex e
ipotentia. vt no. s.
de hē. p. sciscitatus
posito tm q i gne iu-
ret. fit tm fm ius co-
mune interpretato iu-
rameti et pbat s. sa-
tis p deē. s. e. ad no-
stram. iij. et. s. s. s.
fig. c. su p qbusdam
die g breuie. q aut
qs expsse iurat. sta-
tuta illicita impossi-
bilia et inhonest. et
tuc coipo largomō
piurus e. sic. s. e. sic
nris. aut gnaliter iu-
rat suare consuetudi-
nes et statuta. et tuc
distingue. aut tunc
sciebat statuta ee il-
licita et illa obliga-
turū se suare imete
gerebat. et tunc id
qd. s. aut nesciebat
nec du in mente ge-
rebat. et tuc no pec-
cauit et solu ad licita
obligat vt h et in p-
dictis iuribz ad ide.
ff. de trasac. q cum
tutoribus. s. vl. ff. s.
odi. inde. si penta-
tor. q i fi. ff. s. odi.
ist. aditōes. et. l. se.

Item mulieres
cum iudicem ordi-
narium loci compels-
litur iudex secularis
ec. ee. ius canonicuz
quod ad prouisio-
nem animarum sta-
tutum est obseruare
et fuit tracta hec de

ere. per compositores huius libri de extrauaganti q inci-
piebat. quia non contingit.
Donationum. de hys die vt. s. de doē. post diuoz. re-
sti. nuper. Jo. an.

Proprio intelligo. siue iurent p se siue p procurato-
re. cui ad hoc spale mandatu dederint. ad B. plij. di. tibi.
et ibi de hoc. de iur. calu. c. vl. et de pcur. c. vl. cum si.

Dolū. que q allegat pbare dz saltē ex pspicuis indiz
cijs. ff. de pba. qti
ens. s. qui dolo. C.
Bdo. l. dolū. s. e. li.
de renū. c. ij.

Canonicū. vt
ff. e. cum cōtingat
vbi de B. secus vīdz
de iure ciuili. ff. de
fū. dota. l. lex iulia.
insti. qbus ali. l. 3. vel
nō in prim. C. de rei
vroz. act. l. vnica. s.
fi.

Seculares. qui
hac pte rōne piuri
cui cam dant sūt de
foro ec. s. de iudi.
nouit. s. e. li. de fo.
ope. c. vl.

Obiaē. s. c. p.
cū suis decōz.

Canonicū. simi
le. j. ti. p. c. ij. q. de
sen. ex. decernimus.
facit. s. e. li. s. pac.
c. ij. et de fo. cōpe.
c. ij. et sic papa tol
lit legē etiā q ad fo
rū seculare de q dic
ut dixi. s. de re. iu. c. ij.

Cesura eccliastr
ca. qd cōtineat eius
noie habes. s. s. v.
fig. qventi. Jo. an.
i. Cōpellēdos. ē em supior ecclia
stica ptās. et ideo cohercet seculare. vt. xliij. q. v. admis
nistatores. s. de ma. et obe. solite. q filij sint le. p. vnez
rabilē. cū si. Quid dices si mulier iurauit nō alienare do
tem vel donatōem pter nuptias nec alienatōm cōsentire
nō ex rōnabili cā et autorizante iudice si osenserit reuoca
bit p posse postea iudice nō autorizante osenserit et iura
uit nō strauemre. qd erit. dic fm host. q hoc no. s. e. cū
otingat. q p mū seruabiē. ad hoc. s. e. eam te. et. c. mtel
lecto. et in aut. de nō ali. s. sanctissimas. col. ix. sed cōtra
s. e. tua nos. So. ibi p mū iuramentū illicitū. et idō scdm
p mō p iudicat hic p mū licitum. et ideo derogat scdo

Sim in positōibus. electus post sacm ponēs vt re
spondens. straria directe. nisi rōnabiliter excusetur ves
lut piurus a afirmatōne repellit. Idem si fecerit pcur
rator. ipō mādante vel ratū habente vel nō reuocante. B
dicit habuit ortū hec dec. ex hys que no. host. s. de fi. in
stru. cum iohes. sup verbo vnica tm vendicio.

Electōnis. idem videtur si agatur de iam obtento. cū
piurium non solum ipediat sed etiam deiciat. s. e. tua nos
et. c. querelam. de fideius. puenit.

Post iuramentum. quia tunc faciende sunt positōes
s. de ofel. c. ij. et ibi dixi. et. e. ti. c. i.

Datis. no. ad questionē quā disputau. an p instrumē
tum p betur crimē. q sic pbaē. h em p scripturas acto
rum apparet eū posuisse straria. et sic piurus. ad B. s. de
ma. et obe. cū i ecclia. a p modernos. s. accu. sup hys. ad

non cōtrauenire ppro iu
ramento firmantes serua
re iuramentum huiusmo
di non vi nec dolo prestis
tum de iure canonico tene
antur. quia tamen quidaz
iudices seculares eas con
tra p fatas alienatōes au
diūt quīs eis cōstet legi
time de hmōi iuramento
nos aiaz piculis obuare
volētes eos dē iudices ad
seruandū h ius canonicū
p locoz ordinarios censu
ra ecclesiastica decernim⁹
compellendos. Idem

Qum in positōibus
sup electionis tue ne
gociopost iuramentuz in
causa prestitus a te datis
seu rñsionibus quas ad po

Cōpellēdos. ē em supior ecclia
stica ptās. et ideo cohercet seculare. vt. xliij. q. v. admis
nistatores. s. de ma. et obe. solite. q filij sint le. p. vnez
rabilē. cū si. Quid dices si mulier iurauit nō alienare do
tem vel donatōem pter nuptias nec alienatōm cōsentire
nō ex rōnabili cā et autorizante iudice si osenserit reuoca
bit p posse postea iudice nō autorizante osenserit et iura
uit nō strauemre. qd erit. dic fm host. q hoc no. s. e. cū
otingat. q p mū seruabiē. ad hoc. s. e. eam te. et. c. mtel
lecto. et in aut. de nō ali. s. sanctissimas. col. ix. sed cōtra
s. e. tua nos. So. ibi p mū iuramentū illicitū. et idō scdm
p mō p iudicat hic p mū licitum. et ideo derogat scdo

Sim in positōibus. electus post sacm ponēs vt re
spondens. straria directe. nisi rōnabiliter excusetur ves
lut piurus a afirmatōne repellit. Idem si fecerit pcur
rator. ipō mādante vel ratū habente vel nō reuocante. B
dicit habuit ortū hec dec. ex hys que no. host. s. de fi. in
stru. cum iohes. sup verbo vnica tm vendicio.

Electōnis. idem videtur si agatur de iam obtento. cū
piurium non solum ipediat sed etiam deiciat. s. e. tua nos
et. c. querelam. de fideius. puenit.

Post iuramentum. quia tunc faciende sunt positōes
s. de ofel. c. ij. et ibi dixi. et. e. ti. c. i.

Datis. no. ad questionē quā disputau. an p instrumē
tum p betur crimē. q sic pbaē. h em p scripturas acto
rum apparet eū posuisse straria. et sic piurus. ad B. s. de
ma. et obe. cū i ecclia. a p modernos. s. accu. sup hys. ad

idē. de. h. fig. c. ij. des vel notoria. s. h. h. g. ostōz
o Manifesta. eius. s. h. it ifames. vj. q. i. ifames. n. eccle/
p Periuo. piuri. s. h. ias regere nō debēt. s. e. q. relam/
nec ad testimoniu admittunt etiaz post pnam. xliij. q. v.
par uul. s. testi. testimoniu. q. Justa cā. vt vnu ex cō
trijs dictis multiplicat pē intelligi. s. de accusa. dilecti. p

fitiones tui aduersarij fe
cisse dimosceris reperiatur
contrarietas manifesta ti
bi tāqz piuro nisi iusta cā
et ratiōabilis te excuset
super ipsa electione perpe
tuum silentium imponi de
bebit. Idem fiet si te ex
presse mandante vel etiaz
ex post facto sciente ac ra
tum habente seu non reuo
cante positōes aut respō
siones hmōi strarias tuo
nomie tuus fecerit pcura
tor. Innocentius. iij. in
concilio lugduū.

De exceptionibus.

Quā cōsideratōne
statuit mater ec
clesia q maioris
excōis exceptō in qcunqz

quo in iudicio pposita est siue in scriptis siue nō reuocari
nō poterit p p dicitam dec. ex pte de li. et. c. vno. s. elect.
dudum. ij. nō doceret de errore. vt. s. dixi. satis vīdz. q si
cut testis a piurio excusat si in otinenti se corrigat. vt. s.
de test. co. p. sic et ponēs et rñdens eadē ratione
r. Debebit. nec ppter B coelectus affirmabiē. ij. q. i. ipz
mis. s. de se. p. olim. s. e. li. vt lit. pen. c. i. et. ij. C. de rei
ven. l. vl. sic nota q nō inspiciē h pncipiū. de quo no. s. s.
elec. dudū. j. nam nō solū anti qua crimia repellūt electos
s. de temp. or. c. vl. sed etiā noua pbaē hoc. s. de se. p.
olim. s. e. li. de elec. vt circa. sicut et noua nō solum antiq
causa iudicem repellit. de of. del. in sinuante.

Idem. qz tibi silentiū ipone. t. Expilē. si g debet
mandatū ponendi et rñdendi positōibus gnale h nō ex
psum vt sic. et sic rñderet vel poneret vt. s. e. li. de iura
cal. c. ij. h. n. in fi. tūc l. 3. pcurator ponat vel rñdeat cō
traria dñs nō deierat. nisi in casibus se. et. cor. optie. s.
e. li. de elec. si cōpromissarius. u. Ratū hñte. sic et in
maleficijs locū h 3 ratū habitōem. vbi de hoc.

Quā cōsideratōne ser sūt dca
re. iu. ratū. vbi de B.
h 9 dec. pmo ponit arengā et ius antiquū et ostō
nis cām. Scdo dicit q reus q straria adōz de excōi
catōne excipit vt ipm repellat ab agēdo debet ipius exc
cōis specie et nomē excōicatoris expmre et eā. octo di/
es. pbare. als iudex pcedet i cā. q illū i expen. obēnabit